

Η προς ανατολίας προσευχή

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Επεσκέψατο ημάς ανατολή εξ ύψους»

(Λουκ. α' 78)

Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός (1) μας διδάσκει, ότι δεν προσκυνούμε προς ανατολάς απλώς και ως έτυχε, αλλά επειδή η φύσις μας είναι σύνθετος, δηλαδή ορατή και αόρατος, νοητή και αισθητή, προσφέρουμε στον Δημιουργό διπλή και την προσκύνησι: η ψυχή είναι στραμμένη νοερά προς τον Θεό και ταυτόχρονα το σώμα προσκυνεί προς ανατολάς.

Αυτός ο διπλός τρόπος, νοητός και αισθητός, της αναφοράς μας προς τον Κύριο φαίνεται και σε άλλες περιπτώσεις: ψάλλουμε με τον νού μας, αλλά ταυτόχρονα και με τα σωματικά χείλη μας· βαπτιζόμεθα και στο ύδωρ και στο 'Αγιο Πνεύμα, δηλαδή ενούμεθα με τον Κύριό μας με δύο τρόπους: μετέχοντες στα 'Ιερά Μυστήρια και στην Χάρι του 'Αγίου Πνεύματος.

Ο Κύριός μας και Θεός μας είναι το νοητό Φως: «ο Θεός φως εστίν»(2)· επίσης είναι ο «ήλιος της δικαιοσύνης» (3)· είναι το «φως του κόσμου» (4), το «μέγα φως» (5) και η «'Ανατολή» (60, η οποία «επεσκέψατο ημάς εξ ύψους» και με την Χάρι και την 'Αλήθειά Του εφώτισε τους ανθρώπους, που ήσαν καθήμενοι «εν σκότει» αγνωσίας, «εν χώρα και σκιά θανάτου» της αμαρτίας.'

Ακριβώς για τον λόγο αυτόν πρέπει να αφιερώνωμε στον Χριστό μας την ανατολή για την προσκύνησι, διότι το κάθε τι ωραίο πρέπει να το αποδίδωμε στον Θεό, από τον Οποίο προέρχεται κάθε αγαθό. Καί ο θεϊός Δαβίδ λέγει: «Αι Βασιλείαι της γης, ασατε τω Θεώ, ψάλατε τω Κυρίω τω επιβεβηκότι επί τον ουρανόν του ουρανού κατά ανατολάς» (7), διότι ο Κύριος άρχισε τα έργα Του από δυσμών ηλίου και τελειώνει αυτά «κατά ανατολάς», στην πηγήν του φωτός· επίσης η Αγία Γραφή λέγει: «εφύτευσεν ο Θεός παράδεισον εν 'Εδέμ κατά ανατολάς, ένθα τον άνθρωπον, ον έπλασεν, έθετο» (8) και όταν ο άνθρωπος παρέβη την εντολή, εξωρίσθη «απέναντι του παραδείσου της τρυφής»(9), δηλαδή στα δυτικά. Προσκυνούμε λοιπόν τον Θεό, αναζητώντας την αρχαία Πατρίδα μας και ατενίζοντας προς Αυτήν· αυτό μας υπενθυμίζει και η Σκηνή του Μαρτυρίου στην Παλαιά Διαθήκη που είχε στραμμένο το «Καταπέτασμα» (10) και το «'Ιλαστήριον» (11) προς την ανατολή. Καί η φυλή του Ιούδα, επειδή ήταν τιμιωτέρα, ήταν παρατεταγμένη «κατά ανατολάς» (12)

Καί στον περιώνυμο Ναό του Σολομώντος η πύλη του Κυρίου ευρίσκετο κατά ανατολάς (13) .Αλλ' όμως και ο Κύριός μας, όταν ήταν επί του Σταυρού, έβλεπε προς τα δυτικά, και έτσι εμείς όταν προσκυνούμε Αυτόν, ατενίζουμε προς Αυτόν, δηλαδή στραμμένοι προς τα ανατολικά. Καί όταν κατά την 'Ανάληψί Του εφέρετο επάνω προς ανατολάς, και έτσι προσεκύνησαν Αυτόν οι 'Απόστολοι(14)· και με τον ίδιο τρόπο θα έλθη, όπως είδαν Αυτόν να κατευθύνεται στόν Ουρανό (15), όπως είπε ο Ιδιος ο Κύριος: «ώσπερ η αστραπή εξέρχεται από ανατολών και φαίνεται

έως δυσμών, ούτως έσται και η παρουσία του Υιού του ανθρώπου» (16)

Προσμένοντες λοιπόν κατά την Δευτέρα Παρουσία τον Σωτήρα μας, «επί ανατολάς προσκυνούμεν». Αυτή η Παράδοσις είναι άγραφος και προέρχεται από τους 'Αγίους Αποστόλους, διότι «πολλά αγράφως ημίν παρέδωκαν».

Βάσει άλλωστε αυτής της αγράφου Παραδόσεως, οι Ναοί των Ορθοδόξων έχουν το Ιερό Βήμα προς ανατολάς ούτως, ώστε τόσον ο 'Ιερέυς όσο και οι πιστοί προσευχόμενοι να είναι στραμμένοι ανατολικά, εικονίζοντας τον νέο Λαό του Θεού, ο οποίος εξερχόμενος από την Αίγυπτο των παθών και το κοσμικό σκότος, πορεύεται προς την κατά ανατολάς Γην της 'Επαγγελίας, την επουράνια Πατρίδα, ενώ προπορεύεται, ως οδηγός, ο νέος Μωϋσής, ο Ιερέυς-Ποιμήν δεόμενος ενώπιον του Θυσιαστηρίου, του νοητού αυτού Θρόνου της Θείας Μεγαλωσύνης.

Γιά τον ίδιο ακριβώς λόγο επικρατεί η καλή και ωραία και συμβολική συνήθεια να τοποθετούμε τους νεκρούς και κατά τις επικήδειες Ακολουθίες στον Ιερό Ναό, αλλά και στα μνήματα ούτως, ώστε να είναι στραμμένοι προς ανατολάς. Αλλά και οι ευλαβείς Ορθόδοξοι, τουλάχιστον έτσι έκαμαν οι παλαιότεροι, φροντίζουν, όταν κατακλίνωνται για να κοιμηθούν, να βλέπουν προς ανατολάς: αναπολούντες τον «Παράδεισον εν Εδέμ κατά ανατολάς» και προσευχόμενοι, παραδίδονται με εμπιστοσύνη στην Θεία Πρόνοια και την ανάπαυσι του ύπνου.

Περιοδικό «Άγιος Κυπριανός», αριθμός 297/Ίούλιος-Αύγουστος 2000, σελ. 321-322. Επιμέλεια κειμένου ΑΓΙΟΚΥΠΡΙΑΝΙΤΗΣ.

1. 'Ι. Δαμασκηνού, ΡG τ. 94, στλ. 1133B-1136B/Ε.Α.Ο.Π., L. IV, Κεφάλ. IB'. 2. Α' 'Ιωάν. α' 5. 3. Μαλαχ. δ' 2. 4. 'Ιωάν. η' 12. 5. 'Ησ. θ' 2. Ματθ. δ' 16. 6. 'Ιερεμ. κγ' 5. Ζαχαρ. γ' 8. Λουκ. α' 78. 7. Ψαλμ. ξζ' 33-34. 8. Πρβλ. Γενέσ. β' 8. 9. Γενέσ. γ' 24. 10. 'Εξόδ. λζ' 5. 11. Λευιτ. ιστ' 14. 12. 'Αριθμ. β' 3. 13. 'Ιεζεκ. μδ' 1 ε. 14. Λουκ. κδ' 52. 15. Πραξ. α' 11. 16. Ματθ. κδ' 27.

Πηγή: 353agios.blogspot.gr